

บทบาทและหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ ในการจัดการแสดง

ในการจัดการแสดงมีความจำเป็นต้องมีผู้รับผิดชอบตามหน้าที่ต่างๆ ดังนี้

- 1. ผู้อำนวยการแสดง** คือ หัวหน้าคณะหรือผู้จัดให้มีการแสดงละคร เป็นผู้กำหนดนโยบาย กำหนดเรื่องที่จะแสดง เป็นผู้จัดหน้าที่ของแต่ละฝ่าย เป็นผู้ตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ เป็นผู้ดูแลค่าใช้จ่าย
- 2. ผู้กำกับการแสดง** เป็นผู้ที่มีความสำคัญที่สุด เป็นผู้รับผิดชอบการทำงาน มีความเข้าใจในงานที่จะต้องทำเสมอ เช่น คัดเลือกนักแสดงให้เหมาะสม โดยคำนึงถึงรายละเอียดของเรื่อง กำหนดการฝึกซ้อม การเคลื่อนไหวบนเวที เป็นที่ปรึกษาของฝ่ายฉากและเครื่องแต่งกาย มีความสามารถเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม
- 3. ผู้กำกับเวที** เป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้การแสดงบนเวที มีความสมบูรณ์ต่อเนื่อง ซึ่งผู้แสดงทุกคนต้องเชื่อฟัง และปฏิบัติตามขณะแสดงบนเวที
- 4. ฝ่ายฉาก เวที แสง สี เสียง และดนตรี** แม้ว่าจะเป็นเพียงการฝึกการแสดงของนักเรียน นักเรียนก็ต้องมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องของการจัดฉาก การจัดเวที การใช้แสงเสียงและดนตรีประกอบการแสดง เพราะจะทำให้การแสดงมีชีวิตชีวขึ้น และเป็นการฝึกบุคลากรที่อยู่เบื้องหลังเวทีการแสดง ในการจัดฉาก เวที เครื่องประกอบฉาก และดนตรี เพื่อให้บรรยากาศสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง

- 5. เจ้าหน้าที่ฝ่ายเครื่องแต่งกายและแต่งหน้า** ผู้รับผิดชอบต้องรู้ว่ามากน้อย มีตัวละครกี่ตัว ต้องแต่งกายแบบใด และต้องสามารถแต่งหน้าตัวละครให้สมจริง เช่น คนชรา คนบาดเจ็บ คนพิการ เป็นต้น
- 6. ผู้เขียนบท** ผู้เขียนบทเป็นบุคคลสำคัญของการละคร บทละครที่ดีจะต้องกำหนดจุดหมายให้ชัดเจนว่า จะต้องการสิ่งอะไร

กับผู้ดู เช่น แนวคิดของเรื่อง สอดแทรกคติสอนใจในด้านใด เป็นต้น

7. **ผู้แสดง** คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดเรื่องราวและความรู้สึกนึกคิดในบทละครมาสู่ผู้ชม ผู้แสดงทุกคนในบทละครมีความสำคัญเท่าเทียมกัน **นักแสดงที่ดี** ต้องมีจิตสำนึก จะทุ่มเทการฝึกซ้อม และสามารถแสดงได้ทุกบทบาท

รูปแบบในการสร้างบทละครในโรงเรียน

 การสร้างกิจกรรมการแสดง โดยแบ่งฝ่ายและหน้าที่ให้ชัดเจน

กิจกรรมการแสดงสำหรับนักเรียนระดับ ม.1 ควรเป็นกิจกรรมการแสดงที่จัดขึ้นในห้องเรียน การแสดงบทบาทสมมุติ การ

แสดงชุดนาฏศิลป์ที่สร้างสรรค์จากความคิดของกลุ่ม **จินตลีลาประกอบเพลง** [1] และทำเสมอให้เพื่อนๆ ได้ชื่นชม

ความหมายของ**ละครสร้างสรรค์** หมายถึง ละครที่เป็นขั้นตอนการเรียนรู้เรื่อง การละครมากกว่าผลติดกิจกรรมของ ละครสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้แสดง ได้แก่ การสร้างเรื่องราว **การแสดงบทบาทสมมุติ** เป็นคน สัตว์ สิ่ง ของ การใช้ประสาทสัมผัส การใช้จังหวะในการเคลื่อนไหวร่างกาย การแสดงละครสร้างสรรค์นี้ การเปิดโอกาสให้มีการวิจารณ์ การแสดง มีการประเมินผล เพื่อปรับปรุงการแสดงในครั้งต่อไป

ตัวอย่างการแสดงละครสร้างสรรค์ (บทบาทสมมุติในห้องเรียน)

ตัวอย่างการแสดงละครสร้างสรรค์ เรื่อง "คนเรียนไม่เก่ง"

ตัวละครประกอบด้วย ด.ญ.เบญจวรรณ, ด.ช.แสงชัย, ครูลำดวน, ครูสุพจน์, ครูใหญ่ และเด็กๆ นักเรียนด้วยประมาณ 7-8, เข็มมิ่ง พ่อของแสงชัย

ฉากที่ 1

- สถานที่ :** สมมุติเป็นห้องเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่งในต่างจังหวัดนักเรียนพูดคุยกันอยู่ใน ห้องเรียนเป็นกลุ่มๆ ด.ช.แสงชัย กับ ด.ญ.เบญจวรรณ ด้วยความเกรงใจและแสดงความขอบคุณ
- ด.ช.แสงชัย :** ขอบคุณเบญจวรรณนะ ที่เธอให้เราลอกงานเพื่อส่งครู เราไม่เข้าใจจริงๆ และก็ไม่มีเวลาทำการบ้านที่บ้านเลย เราต้องช่วยเตี้ยขายของ เธอช่างมีน้ำใจจริงๆ เราจะไม่ลืมเธอเลย
- ด.ญ.เบญจวรรณ :** ไม่เป็นไรหรอกแสงชัย เราเป็นเพื่อนกัน เรียนด้วยกันมาห้องเดียวกันตั้งหลายปี ปีนี้ก็จบ ม.6 แล้ว
- ด.ช.แสงชัย :** เรอนะเรียนเก่ง เธอคงจะเรียนจบแน่ๆ แต่เราสิไม่รู้ว่าจะจบหรือเปล่า ทำข้อสอบก็ไม่ได้ (ขณะนั้น ครูลำดวนเดินเข้ามาในห้องเรียน เด็กนักเรียนทุกคนประจำที่)
- ด.ญ.เบญจวรรณ :** นักเรียนทำความเคารพ สวัสดีครับ/สวัสดีค่ะคุณครู
- ครูลำดวน :** สวัสดีจะนักเรียนทุกคน ครูมีข่าวดีมาบอกนะจะ ในการแสดงปลายภาคครั้งนี้ ครูต้องขอชื่นชมกับคนเก่งของห้องเรานะจะ ก็หนูเบญจวรรณ หัวหน้าของพวกเธอสอนได้คะแนนเป็นที่หนึ่งของห้องทุกคนควรจะเอาตัวอย่างนะ (หันมาทางแสงชัย แล้วถอนหายใจ) แสงชัยเดี่ยวเธอตามครูมาที่ห้องครูใหญ่ด้วยนะ
- ด.ช.แสงชัย :** ครับครู (แสงชัยเดินตามครูลำดวนออกไป)

ฉากที่ 2

- สถานที่ :** ห้องครูใหญ่ ตัวละคร คือ ครูใหญ่ที่นั่งโต๊ะทำงาน ครูสุพจน์และครูสุมาลีนั่งที่เก้าอี้โต๊ะประชุม ครูลำดวนเดินนำแสงชัยเข้ามาในห้องเรียน
- ครูใหญ่ :** ครูสุพจน์และครูมาลีครับ คุณลำดวนได้มาปรึกษาผม เรื่องนักเรียนที่ชื่อแสงชัยคนนี้ เนื่องจากผลการสอบปลายภาคไม่ผ่านเกณฑ์ในวิชาของคุณ พอดีมีทางช่วยเหลือได้หรือไม่ครับ เพื่อให้เห็นแก่

อนาคตของเด็ก ไม่ต้องเสียเวลาเรียนซ้ำชั้น

ครูสุพจน์ : ครูใหญ่ครับ วิชาวิทยาศาสตร์ที่ผมชอบมีมาตรฐานสูง ถ้าไม่สามารถทำข้อสอบได้ ก็ไม่ควรเรียนจบ ผมคงยอมไม่ได้หรอกครับ

ครูลำดวน : เห็นใจด้วยเถอะค่ะ แสงชัยไม่ได้เป็นเด็กเกเร แต่สมองไม่ดี ถ้าไม่จบ ม.3 ปีนี้ก็ต้องเสียเวลาเรียนอีก 1 ปี

ครูใหญ่ : ครูสุมาลีครับ พอที่จะทำคะแนนเพิ่มให้แสงชัยได้ไหม

ด.ช. แสงชัย : (พูดด้วยเสียงเกรงน้ำตาคลอเบ้าตา) คุณครูครับเมตตาผมด้วยเถอะครับ ผมทำข้อสอบเต็มความสามารถแล้ว แต่ก็พูดกับผมเสมอว่า ผมหัวไม่ดี จบ ม.3 แล้ว เตี่ยจะให้ผมเรียนแก้เครื่องไฟฟ้ากับเพื่อนเตี่ยข้างบ้าน ผมไม่อยากทำให้เตี่ยเสียใจ (แสงชัยน้ำตาไหลลงอาบแก้ม) ทุกคนนั่งฟังถอนใจ

ครูสุมาลี : ครูใหญ่ค่ะ ดิฉันจะเพิ่มคะแนนให้แสงชัยเองค่ะ เพื่อเห็นแก่อนาคตของเด็ก แต่แสงชัย เธอต้องวาดรูปแจกันดอกไม้ และเอามาส่งครูนะ ทำได้ไหม

ด.ช. แสงชัย : ขอบคุณครับ (แสงชัยก้มลงกราบครูกับพื้น)

ครูใหญ่ : ขอบคุณมากครับ ครูสุมาลี

ครูลำดวน : ขอบคุณมากค่ะ แสงชัยเธอออกไปทำงานมาส่งครูนะ ไปได้แล้วจ๊ะ (แสงชัยเดินออกจากไป) ครูทุกคนมองหน้ากันยิ้มด้วยความโล่งใจ

ปิดฉาก

ฉากที่ 3

สมมุติเป็นห้องประชุมโรงเรียน วันนี้เป็นวันที่โรงเรียนจัดงานประจำปี และมอบทุนการศึกษา คณะครูของโรงเรียน 4 - 5 คน และนักเรียนต่างรอกการมาของประธาน ครูเบญจวรรณแต่งเครื่องแบบข้าราชการ เป็นผู้ดำเนินการมอบทุนการศึกษา ประธานของงานเข้ามาถึงที่ประชุม แต่งกายเครื่องแต่งตัวภูมิฐาน มีเครื่องประดับราคาแพง มีคนติดตาม 2 - 3 คน ครูเบญจวรรณให้การต้อนรับและแนะนำในที่ประชุม

ครูเบญจวรรณ : สวัสดีค่ะท่านแสงชัย เชิญนั่งพักก่อนค่ะ เข้าไปยกมือไหว้ ผายมือให้ที่นั่งที่โต๊ะของประธาน ทุกคนยืนขึ้นทำความเคารพและพูดต่อว่า นักเรียนที่รักทุกคน วันนี้โรงเรียนของเราได้รับเกียรติจากนายเกษมมนตรี คุณแสงชัย เจริญรุ่ง ท่านเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนเรา จบการศึกษาเมื่อ 10 ปีก่อน วันนี้ท่านไม่ลืมโรงเรียน กลับมาให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียน สมเป็นแบบอย่างที่ดี นักเรียนควรเอาเป็นตัวอย่าง ขอเชิญท่านได้กล่าวแสดงความรู้สึกในฐานะศิษย์เก่าด้วยค่ะ

แสงชัย : กราบสวัสดิ์คุณครูทุกท่าน และน้องๆ นักเรียนทุกคน ผมรู้สึกยินดีและภาคภูมิใจ ที่มีโอกาสกลับมาช่วยเหลือโรงเรียน ที่เคยให้การศึกษาแก่ผมจนจบการศึกษาผมจึงมีวันนี้ได้ หลังจากผมจบ ม.3 แล้ว เตี่ยให้ผมไปเรียนช่างซ่อมเครื่องไฟฟ้า เนื่องจากผมเรียนไม่เก่ง ด้วยความสำนึกว่าผมเรียนไม่เก่ง ผมจึงตั้งใจในการเป็นช่าง จนมีชื่อเสียงสามารถเปิดกิจการทางการค้าอย่างรวดเร็ว ผมทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ทำให้กิจการของผมมั่นคง ประกอบกับผมมีความกตัญญูต่อพ่อแม่ ทำให้ผมเจริญรุ่ง

เรื่องขึ้นตามลำดับ และได้รับเลือกตั้งให้เป็นนายกเทศมนตรี ขณะนี้ผมมีความพร้อมที่จะพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า ขอขอบพระคุณคุณครูทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือผมมา และที่จะลืมไม่ได้คือเพื่อนของผม ครูเบญจวรรณ ครูผู้เสียสละ ขอขอบคุณครับ (เสียงตบมืออย่างต่อเนื่อง)

ปิดฉาก

ที่มาของภาพ : <http://www.manager.co.th/campus/viewnews.aspx?NewsID=9550000113082>

หลักการวิจารณ์การแสดง ควรพิจารณาองค์ประกอบดังนี้

1. ความถูกต้องชัดเจนของเนื้อหาสาระ ตามแนวคิด เรื่องราว และวัตถุประสงค์ของการแสดง
2. แนวคิดหรือคุณค่าที่มีประโยชน์
3. ความงาม ความเหมาะสมขององค์ประกอบ รูปแบบ สัดส่วน วิธีการ
4. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
5. การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า ชาญฉลาด และเหมาะสม
6. ผลงานมีความเป็นเอกภาพ
7. คุณภาพของผู้แสดงเรื่องการใช้เสียง การแสดงท่าทางเคลื่อนไหว

กิจกรรมสร้างสรรค์การแสดง

กิจกรรมที่ 1 นักเรียนในห้องแบ่งเป็น 2 กลุ่ม นำเสนอการแสดงสร้างสรรค์ โดยใช้บทบาทสมมุติตามความสามารถ และผลัดกันเป็นผู้แสดงและผู้ชม เพื่อฝึกการแสดงและการวิจารณ์การแสดงอย่างสร้างสรรค์

กิจกรรมที่ 2 นักเรียนชมการแสดงนาฏศิลป์ หรือการแสดงละครจากวีดิทัศน์ แล้วฝึกการวิจารณ์การแสดงร่วมกัน และออกมาอภิปรายหน้าห้อง

*คุณครูแนะนำ และให้คะแนนจากการสังเกตพฤติกรรม

แบบบันทึกการสร้างสรรค์กิจกรรมการแสดง

1. การแสดงเรื่อง.....
2. มีเนื้อหาเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งใด.....
3. มีการสอดแทรกข้อคิดในเรื่องใดบ้าง.....
4. เพราะเหตุใดจึงสร้างสรรค์ละครเรื่องนี้.....
5. ตัวละครในเรื่องมีใครบ้าง.....
6. ในกลุ่มของนักเรียนมีวิธีการแบ่งบทบาทหน้าที่อย่างไร.....
ใครคือผู้อำนวยการแสดง.....
ใครคือผู้กำกับการแสดง.....
ใครคือผู้เขียนบท.....
ใครคือผู้กำกับเวที.....
ผู้แสดงได้แก่.....
ผู้ดูแลเครื่องแต่งกายและการแต่งหน้าได้แก่.....
7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการแสดง.....
8. ปัญหาในการจัดการแสดง คือ.....
9. วิธีการแก้ปัญหา คือ.....
10. นักเรียนรู้สึกอย่างไรที่ได้สร้างสรรค์การแสดง.....

แบบประเมินผลการสร้างสรรค์กิจกรรมการแสดง

ให้ครูประเมินผลการสร้างสรรค์กิจกรรมการแสดง โดยใช้เครื่องหมาย * ลงในแบบประเมินผล

รายการประเมิน	ผลการประเมิน			
	4	3	2	1
ความคิดสร้างสรรค์				

กระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม				
ความพร้อมในการแสดง				
การกล้าแสดงออก				
ความสามารถในการแสดง				
รวมคะแนน				

เกณฑ์การให้คะแนน	
ระดับคะแนน	ระดับคุณภาพ
19-20	4 (ดีมาก)
16-18	3 (ดี)
12-16	2 (พอใช้)
1-11	1 (ควรปรับปรุง)

[1] จินตลีลาประกอบเพลง : <http://www.youtube.com/watch?v=mi47w4GmznE>